

بررسی روند ثبت ولادت و فوت طی سالهای ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۸ با تأکید

بر ثبت به موقع وقایع حیاتی

دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی^۱

چکیده:

همواره محاسبات و مطالعات دقیق جمعیتی بر پایه اطلاعات و داده های به هنگام میسر است. جمع آوری و ثبت داده های دموگرافیکی به جهت استمرار و ثبت بموقع حائز اهمیت می باشد چرا که موجب می گردد محاسبات و پیش بینی های جمعیتی شمایی درست و صحیح از وضعیت کیفی و کمی جمعیت را ارائه دهند. در این راستا سازمان ثبت احوال کشور به عنوان متولی ثبت آمارهای حیاتی در سالیان متمادی سعی داشته است که ثبت واقعه ولادت و فوت را به لحاظ ثبت قانونی، بموقع جمع آوری نماید. در مقاله حاضر وقایع ولادت و فوت را در دو مفهوم مهلت قانونی و ثبت یکسال مورد ارزیابی قرار داده و میزان افزایش در ثبت بموقع وقایع ولادت و فوت را به صورت نمودار ارائه داده ایم. ثبت یکسال واقعه ولادت به کل اسناد ولادت در سال ۱۳۸۳ از ۹۴/۵ درصد به ۹۸/۱ درصد در سال ۱۳۸۸ رسیده و نیز ثبت یکسال واقعه فوت به کل اسناد نیز در سال ۱۳۸۳ از ۸۱/۸ درصد به ۹۰/۷ درصد در سال ۱۳۸۸ رسیده است.

واژگان کلیدی:

ولادت، فوت، مهلت قانونی^۲، ثبت تا یکسال^۳، رویدادهای حیاتی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱- سازمان ثبت احوال کشور

۲- مهلت قانونی: مهلت اعلام ولادت ۱۵ روز از تاریخ ولادت طفل است. لذا اگر واقعه ولادت در طول مدت ۱۵ روز پس از وقوع ثبت گردد ثبت در مهلت قانونی است و مهلت اعلام وفات ۱۰ روز پس از تاریخ فوت است. لذا اگر واقعه فوت در طول مدت ۱۰ روز پس از وقوع ثبت گردد در مهلت قانونی است.

۳- ثبت تا یکسال: به ثبت واقعه ای گفته می شود که فاصله زمانی وقوع رویداد تا ثبت آن یکسال و کمتر باشد...

مقدمه:

با افزایش روز افزون نسل بشر بر روی کره زمین و بوجود آمدن قومیت های گوناگون و به دنبال آن شکل گیری روستاها، شهرها و کشورها، جمعیت و نیروی انسانی از مهمترین شاخص هایی بود که مورد توجه قرار گرفت و تعداد و رشد جمعیت از عوامل قدرت در هر سرزمینی محسوب گردید. امروزه می توان اذعان نمود که جمعیت و آمار هم از دیدگاه کمی و هم از دیدگاه کیفی اهمیتی دو چندان پیدا نموده و می دانیم محاسبات شاخص های جمعیتی با تکیه بر جمع آوری درست، مستمر و اثربخش آمارها میسر است و اینجاست که اهمیت آمارهای حیاتی با روش ثبتي مطرح می شود. در دست داشتن آمارهای حیاتی بهنگام و صحیح موجب می گردد پیش بینی های جمعیتی از نظر ساخت، ترکیب و حرکات جمعیت در آینده انجام گرفته و به ارقام نزدیک به واقع دسترسی پیدا کرد. آگاهی از ساختار و خصوصیات جمعیت از عناصر مهم توسعه ای تاثیر گذار در برنامه ریزیهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و حتی آموزشی و بهداشتی محسوب می گردد. تحولات، دگرگونیها و تفاوت های جمعیتی در مناطق مختلف شرائط نامناسبی را برای اکثر کشورها بوجود آورده به گونه ای که گاه به لحاظ کمبود نیروی انسانی به جذب نیروهای مهاجر اقدام نموده و کمبود نیروی انسانی خود را با اجرای سیاست های مهاجرپذیری از کشورهای دیگر تامین می کنند که این شرائط، مشکلات خاص خود را به همراه دارد. از سوی دیگر برخی با افزایش چشمگیر جمعیت روبرو بوده و علی رغم برنامه ریزی در جهت رشد و توسعه با مسائلی چون فقر، بیکاری و شرائط بد اقتصادی اجتماعی روبرو بوده و نبود تناسب بین امکانات موجود و تعداد جمعیت مشکلاتی را به همراه داشته است. لذا داشتن یک جمعیت پویا، مطلوب و متناسب با امکانات و شرائط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... در یک جامعه می تواند روند رشد و توسعه و پیشرفت را بر اساس برنامه ریزی صحیح دنبال نماید.

سازمان ثبت احوال کشور به موجب وظیفه قانونی خود رسالتی عظیم را در این مقوله بر عهده دارد. جمع آوری آمارهای حیاتی بموقع، مستمر و کامل یکی از اهداف اصلی این سازمان در سراسر کشور می باشد و تاکنون شاهد تلاشهای موثر و موفق نیز در سطح کشور بوده ایم. بدین لحاظ در ادامه جداول آمارهای حیاتی ثبت شده با توجه به فراوانی ها و درصدهای حاصل از ثبت از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۸ با تأکید بر زمان ثبت داده های آمارهای حیاتی در کشور اشاره شده است. امید است تا روند افزایشی ثبت به موقع وقایع حیاتی کماکان و به صورت مستمر ادامه یافته و با پوشش کامل آن در سطح کشور چه در مناطق (عشایری- روستائی و شهری) شاهد آمار و اطلاعات دقیق و کامل جمعیتی برای سیاستگذاری و برنامه ریزی کشور باشیم.

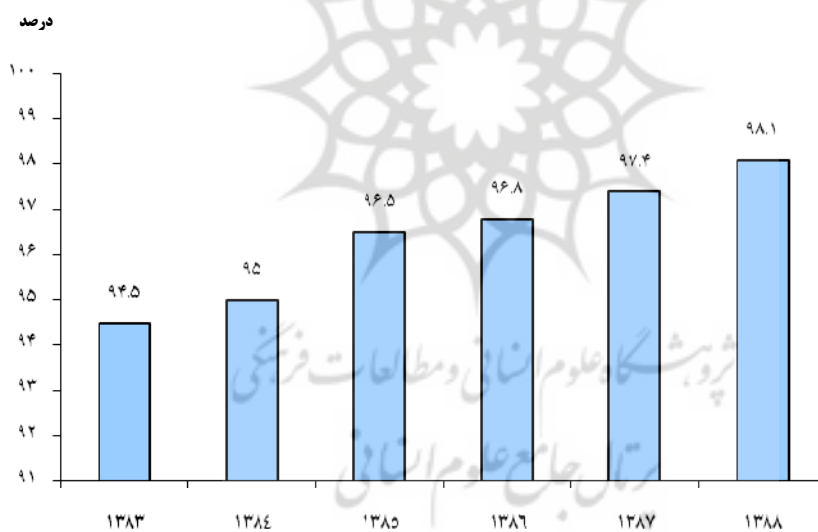
وضعیت ثبت موالید:

در جدول شماره یک ضمن اشاره به کل اسناد ثبت شده ولادت در سال ۱۳۸۸، که برابر با ۱۳۴۸۵۴۶ واقعه می باشد به درصدهای حاصل از ثبت تا یکسال پس از وقوع اشاره شده است و مشخص شده که حدود ۹۸/۱ درصد از کل اسناد درفاصله ثبت تا یکسال پس از وقوع واقعه به ثبت رسیده است. به لحاظ جمعیت شناسی ثبت در دوره یکسال پس از وقوع واقعه اهمیت دارد و می توان ادعا نمود که در این مورد کشور به نقطه ۱۰۰ درصد نزدیک شده است. قابل توجه است که اگر بررسی این اعداد را در سطح ۳۰ استان انجام دهیم متوجه می شویم که تنها چند استان در ثبت در مهلت ثبت تا یکسال از عدد کمتری نسبت به بقیه استانها برخوردار هستند و این درصد پوشش نشده مربوط به این استانها می باشد درحالی که اکثر استانها رشد نزدیک به صددرصد را بدست آورده اند.

جدول شماره ۱: تعداد کل ولادت های ثبت شده و درصد ثبت تا یکسال پس از وقوع به کل اسناد

سال	تعداد کل اسناد	درصد ثبت تا یکسال پس از وقوع به کل اسناد
۱۳۸۳	۱۱۵۴۳۶۸	۹۴,۵
۱۳۸۴	۱۲۳۹۴۰۸	۹۵,۰
۱۳۸۵	۱۲۵۳۹۱۲	۹۶,۵
۱۳۸۶	۱۲۸۶۷۱۶	۹۶,۸
۱۳۸۷	۱۳۰۰۱۶۶	۹۷,۴
۱۳۸۸	۱۳۴۸۵۴۶	۹۸,۱

نمودار شماره ۱: درصد ولادت های ثبت تا یکسال پس از وقوع طی سالهای ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۸

در جدول شماره ۲ وضعیت ثبت ولادت به تفکیک مناطق شهری و روستایی آورده شده است و مشخص گردیده از کل اسناد ثبت شده ولادت در سال ۱۳۸۸ تعداد ۹۳۷۶۳۹ واقعه در نقاط شهری و ۴۱۰۹۰۷ واقعه در نقاط روستایی به ثبت رسیده است. در سال ۱۳۸۸، ۹۸/۵ درصد از کل طلاقیهای ثبت شده در نقاط شهری در همان سال وقوع به ثبت رسیده که این رقم در نقاط روستایی حدود ۹۷/۲ درصد بوده است.

همان گونه که روند ثبت تا یکسال پس از وقوع در سالهای مختلف نشان داده شده است، مشاهده می گردد، درصدهای حاصل از ثبت تا یکسال پس از وقوع در نقاط شهری و روستایی در حال افزایش می باشند.

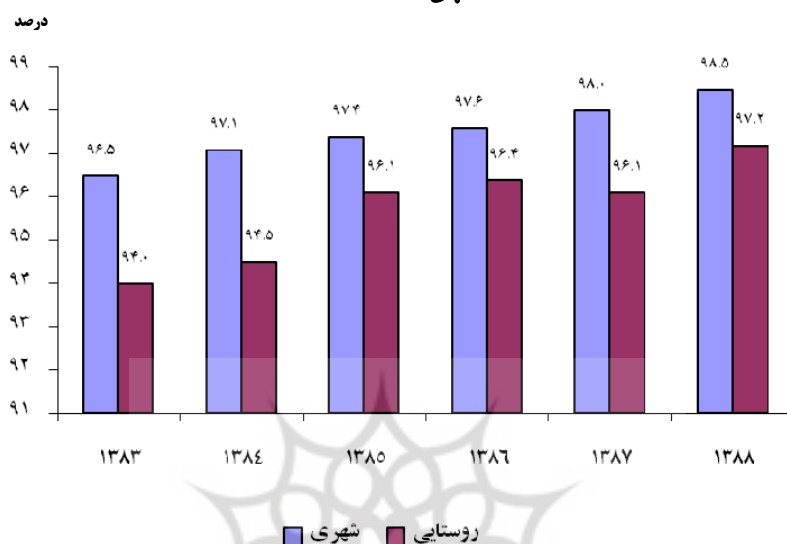
جدول شماره ۲: درصد ولادت های ثبت شده تا یکسال پس از وقوع به کل اسناد

به تفکیک مناطق شهری و روستایی

سال	شهری	ثبت تا یکسال به کل اسناد در نقاط شهری	روستایی	ثبت تا یکسال به کل اسناد در نقاط روستایی
۱۳۸۳	۷۵۹۱۶۲	۹۶,۵	۳۹۵۲۰۶	۹۴,۰
۱۳۸۴	۸۱۷۵۵۲	۹۷,۱	۴۲۱۸۵۶	۹۴,۵
۱۳۸۵	۸۴۵۰۵۰	۹۷,۴	۴۰۸۸۶۲	۹۶,۱
۱۳۸۶	۸۷۲۶۵۸	۹۷,۶	۴۱۴۰۵۸	۹۶,۴
۱۳۸۷	۸۹۵۱۱۷	۹۸,۰	۴۰۵۰۴۹	۹۶,۱
۱۳۸۸	۹۳۷۶۳۹	۹۸,۵	۴۱۰۹۰۷	۹۷,۲

نمودار شماره ۲: درصد ولادت های ثبت شده تا یکسال پس از وقوع به تفکیک شهری و روستایی طی

سالهای ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۸

در جدول شماره ۳ وضعیت ثبت وقایع ولادت به تفکیک جنس و درصد های حاصله آورده شده است و مشاهده می شود که در سال ۱۳۸۸ از کل وقایع ثبت شده تعداد ۶۹۲۲۶۵ واقعه مربوط به ولادت مردان و ۶۵۶۲۸ واقعه مربوط به ولادت زنان می باشد. حدود ۹۸٫۳ درصد از کل اسناد ثبت شده مردان در همان سال وقوع واقعه به ثبت رسیده و ۹۷٫۸ درصد از ولادتهای به ثبت رسیده زنان نیز در همان سال وقوع به ثبت می رسد. این در حالی است که با نگاهی به جدول جنس مشاهده می نمایم که درصد ثبت ولادت مردان در سال ۱۳۸۳ از ۹۵٫۱ به ۹۸٫۳ در سال ۱۳۸۸ رسیده و درصد ثبت ولادت زنان در سال ۱۳۸۳ از ۹۴٫۰ به ۹۷٫۸ در سال ۱۳۸۸ رسیده است. همان گونه که می شود درصد ثبت مردان همواره به دلیل مسائل اجتماعی از درصد بالاتری نسبت به زنان برخوردار است و بیشتر وقایع در مهلت قانونی به ثبت می رسند. در سال ۱۳۸۸ نسبت جنسی موالید ثبت شده برابر ۱۰۵٫۵ بوده است یعنی در مقابل هر ۱۰۰ نوزاد دختر ۱۰۵٫۵ نوزاد پسر به ثبت رسیده است.

این عدد در مهلت قانونی ثبت در سال ۱۳۸۷، به رقم ۱۰۶,۹ افزایش یافته است و برای سال ۱۳۸۸، به رقم ۱۰۷,۱ رسیده است. با ملاحظه این اعداد به خوبی می توانیم مشاهده کنیم که در بدو تولد ثبت نوزاد پسر نسبت به ثبت نوزاد دختر اولویت دارد.

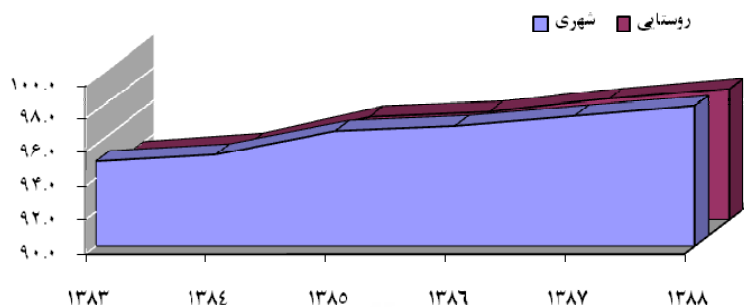
جدول شماره ۳: تعداد ولادت های ثبت شده تا یکسال پس از وقوع به کل اسناد

به تفکیک جنس

سال	مرد		زن	
	فراوانی کل اسناد	ثبت تا یکسال	فراوانی کل اسناد	ثبت تا یکسال
۱۳۸۳	۵۹۰۱۱۰	۹۵,۰	۵۶۴۲۵۸	۹۴,۰
۱۳۸۴	۶۳۳۰۹۶	۹۵,۴	۶۰۶۳۱۲	۹۴,۵
۱۳۸۵	۶۴۳۱۵۷	۹۶,۸	۶۱۰۷۵۵	۹۶,۱
۱۳۸۶	۶۵۸۰۴۹	۹۷,۱	۶۲۸۶۶۷	۹۶,۴
۱۳۸۷	۶۶۶۱۶۶	۹۷,۷	۶۳۴۰۰۰	۹۷,۲
۱۳۸۸	۶۹۲۲۶۵	۹۸,۳	۶۵۶۲۸۱	۹۷,۸

نمودار شماره ۴: درصد ولادت های ثبت تا یکسال پس از وقوع به کل اسناد

به تفکیک جنس

وضعیت ثبت فوت:

در جدول شماره ۴ به تعداد وقایع وفات ثبت شده به تفکیک ثبت تا یکسال و بالای یکسال پرداخته شده است و ارقام جدول مذکور نشان می دهد که در سال ۱۳۸۸، تعداد ۳۹۳۵۱۴ واقعه فوت به ثبت رسیده است که حدود ۹۰,۷ درصد از آنها در طول یکسال پس از وقوع واقعه به ثبت رسیده است. طبق جدول در سال ۱۳۸۳ حدود ۸۱/۸ درصد بوده و در سال ۱۳۸۸ به حدود ۹۰/۷ رسیده و روند افزایش پوشش ثبت بموقع را به همراه داشته است. با مقایسه درصدهای ثبت ولادت و فوت مشخص است که روند افزایش ثبت آن کمتر از ولادت بوده که بر می گردد به پیچیدگی ثبت این واقعه نسبت به ولادت.

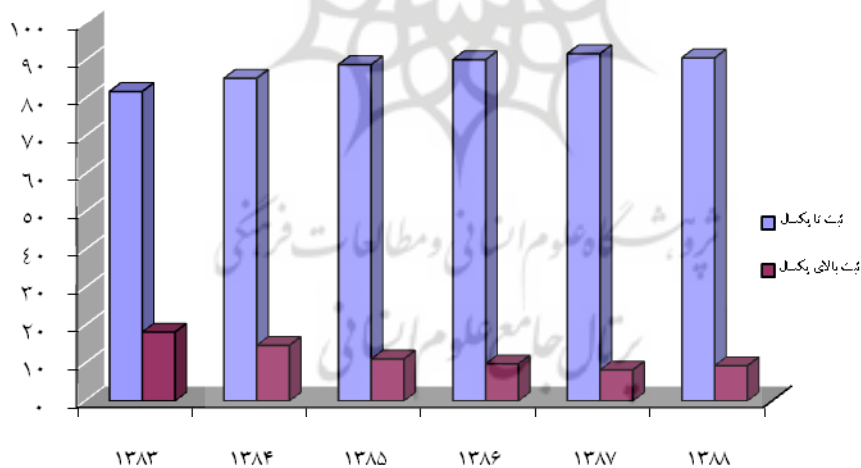
جدول شماره ۴: تعداد فوت های ثبت شده در مهلت تا یکسال پس از وقوع

و ثبت بالای یکسال به کل اسناد

سال	فراوانی ولادت ثبت شده کل اسناد	درصد تایکسال پس از وقوع به کل اسناد	بالای یکسال به کل اسناد
۱۳۸۳	۳۵۵۲۱۳	۸۱,۸	۱۸,۲
۱۳۸۴	۳۶۳۷۲۳	۸۵,۳	۱۴,۷
۱۳۸۵	۳۶۰۸۶۶	۸۸,۹	۱۱,۱
۱۳۸۶	۳۶۱۲۴۱	۹۰,۲	۹,۸
۱۳۸۷	۳۶۶۷۰۹	۹۱,۸	۸,۲
۱۳۸۸	۳۹۳۵۱۴	۹۰,۷	۹,۳

نمودار شماره ۵: تعداد فوت های ثبت شده تا یکسال پس از وقوع مردان و زنان

به کل اسناد

در جدول شماره ۵ به فراوانی و درصد ثبت تا یکسال به تفکیک مناطق جغرافیایی اشاره شده و مشخص گردیده در سال ۱۳۸۸ تعداد ۲۶۱۱۳۷ واقعه شهری فوت و تعداد ۱۳۲۳۷۷ واقعه روستایی به ثبت رسیده است. همان گونه که درصدهای شهری و روستایی را مشاهده می نمایید درصد ثبت واقعه فوت ثبت تا یکسال در مناطق شهری در سال ۱۳۸۳ برابر با ۸۳/۱ درصد بوده که در سال ۱۳۸۸ به حدود ۹۰/۴ درصد رسیده است. این در حالی است که این رقم در مناطق روستائی در سال ۱۳۸۳ از رقم ۷۸,۹ به رقم ۷۵,۷ رسیده است.

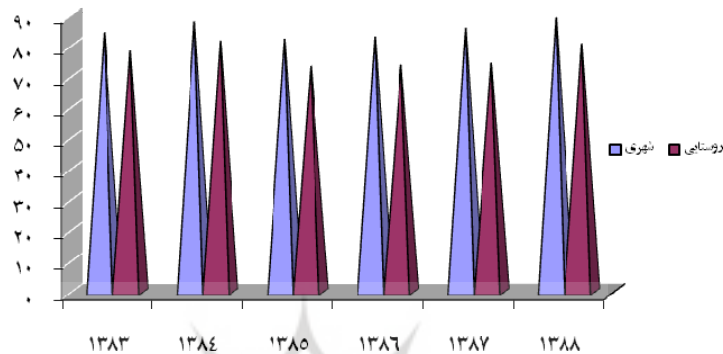
جدول شماره ۵: درصد فوت های ثبت تا یکسال پس از وقوع به کل اسناد به تفکیک

شهری - روستایی

سال	شهری	ثبت تا یکسال به کل اسناد	روستایی	ثبت تا یکسال به کل اسناد
۱۳۸۳	۲۴۰۸۷۲	۸۳,۱	۱۱۴۳۴۱	۷۸,۹
۱۳۸۴	۲۳۸۲۲۴	۸۹,۹	۱۲۵۴۹۹	۷۶,۶
۱۳۸۵	۲۵۷۴۳۶	۸۷,۸	۱۵۱۱۳۰	۶۲,۷
۱۳۸۶	۲۶۰۸۵۵	۸۸,۰	۱۵۱۸۸۱	۶۳,۶
۱۳۸۷	۲۷۰۸۷۷	۸۸,۵	۱۴۶۹۲۱	۶۶,۰
۱۳۸۸	۲۶۱۱۳۷	۹۰,۴	۱۳۲۳۷۷	۷۵,۷

نمودار شماره ۶: درصد فوت های ثبت تا یکسال شهری و روستایی

طی سالهای ۱۳۸۳ الی ۱۳۸۸

جدول شماره ۶ به فوت‌های ثبت شده به تفکیک جنس اشاره دارد و بیان می‌کند که، در سال ۱۳۸۸ تعداد ۲۱۵۷۲۹ واقعه فوت ثبت شده مربوط به مردان و تعداد ۱۷۷۷۸۵ واقعه فوت ثبت شده مربوط به زنان می‌باشد که ثبت واقعه فوت مردان در همان وقوع سال واقعه در سال ۱۳۸۸ به ۸۹٫۲ درصد رسیده و این رقم برای زنان در سال ۱۳۸۸ به ۸۰٫۹ درصد از کل وقایع ثبت شده رسیده است. روند ثبت واقعه فوت در همان سال وقوع واقعه از سال ۱۳۸۳ تا سال ۱۳۸۸ برای مردان نشان می‌دهد که این درصد از ۸۴٫۴ در سال ۱۳۸۳ به ۸۹٫۲ در سال ۱۳۸۸ رسیده و برای زنان این رقم از ۷۸٫۴ درصد در سال ۱۳۸۳ به ۸۰٫۹ درصد در سال ۱۳۸۸ رسیده است.

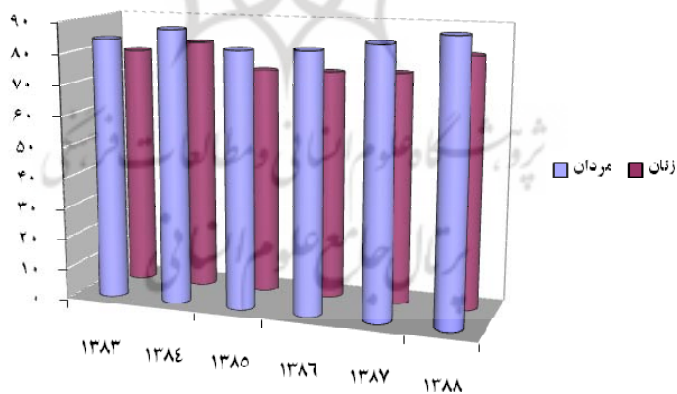
نسبت جنسی حاصل از رویداد ثبت فوت در سال ۱۳۸۸، برابر با ۱۲۱٫۳ بوده است، این رقم نشان می‌دهد که در مقابل ۱۲۱ واقعه فوت ثبت شده مردان تعداد ۱۰۰ واقعه فوت برای زنان به ثبت رسیده است. در مورد واقعه فوت این رقم تحت تاثیر عوامل اجتماعی و نگرش افراد و ثبت فوت مردان به دلیل مسائل حقوقی و اثری نسبت بالاتری را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۶: تعداد فوت های ثبت شده تا یکسال پس از وقوع نسبت به کل اسناد به تفکیک جنس

سال	مرد		زن	
	ثبت سال وقوع واقع	فراوانی کل اسناد	ثبت سال وقوع واقع	فراوانی کل اسناد
۱۳۸۳	۸۴,۴	۱۵۳۹۰۷	۷۸,۴	۱۵۳۹۰۷
۱۳۸۴	۸۷,۹	۱۵۴۹۵۲	۸۱,۸	۱۵۴۹۵۲
۱۳۸۵	۸۲۴	۱۷۹۰۷۷	۷۳,۵	۱۷۹۰۷۷
۱۳۸۶	۸۳,۱	۱۸۴۴۴۱	۷۳,۹	۱۸۴۴۴۱
۱۳۸۷	۸۵,۸	۱۹۲۷۲۴	۷۴,۵	۱۹۲۷۲۴
۱۳۸۸	۸۹,۲	۱۷۷۷۸۵	۸۰,۹	۱۷۷۷۸۵

نمودار شماره ۶: درصد فوت های ثبت تا یکسال پس از وقوع نسبت به کل اسناد

به تفکیک جنس

نتیجه گیری:

با توجه به ثبت به موقع وقایع حیاتی و در صدهای حاصل از آن می توان بی شبهه اذعان نمود که جمع آوری آمارهای وقایع حیاتی به صورت مستمر و بموقع اصلی ترین گام در راستای انجام دقیق مطالعات و محاسبات جمعیتی می باشد و هر چه میزان ثبت خارج از مهلت قانونی کاهش یافته و ثبت وقایع ولادت و فوت به صددرصد نزدیکتر شوند، شاخص های بدست آمده از این داده ها از درصد خطای کمتری برخوردار خواهند بود و به دنبال آن برنامه ریزی و سیاستگذاری بر پایه آمارهای درست و به هنگام، صحیح و قابل اجرا خواهد بود.

همان گونه که مشاهده شد ثبت واقعه ولادت در سطح کشور و استانها و نیز به تفکیک جنس بالای ۹۸ درصد را به خود اختصاص داده است. می دانیم به لحاظ دریافت اهمیت هویت سجلی برای افراد در جامعه و تدابیر اعمال شده در واقعه ولادت تقریباً امروزه پوشش ثبت واقعه ولادت تکمیل گردیده است.

در ثبت واقعه فوت بیش از ۹۱ درصد از وقایع ثبت شده در مهلت قانونی به ثبت می رسند و به دلایل پیچیدگی و عوامل مداخله گر در اجتماع، رسیدن به ثبت به موقع برای واقعه فوت کند تر صورت می گیرد که در سالیان اخیر طبق تدابیر اندیشیده شده در آینده شاهد ثبت کامل تر واقعه و فوت نیز خواهیم بود.

منابع و ماخذ:

- سالنامه های آماری ثبت وقایع حیاتی، سالهای ۱۳۸۳؛ ۱۳۸۴؛ ۱۳۸۵؛ ۱۳۸۶؛ ۱۳۸۷؛ ۱۳۸۸ - سازمان ثبت احوال کشور
- نشریه ارزیابی ثبت وقایع حیاتی - سازمان ثبت احوال کشور

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی